

Põhjamaade ärikultuur – Soome, meie armastatud ja vihatud naaber!

Vaadates Eestit väljastpoolt võib paljudele tunduda, et eestlased tunnevad end kõige lähedasematena lätlaste ja leedukatega, sest oleme ju kolm Balti riiki. Aga tegelikult võrdlevad eestlased end kõige rohkem soomlastega. Just seetõttu, et Soome on kõige lähedasem asi “sugulasriigile”, mis Eestil kunagi saab olla.

Ole erinevuste suhtes paindlik

Võrreldes teiste Põhjamaa riikidega, tunnevad eestlased, et neil on soomlastega nii palju ühist, et me ei oota meie ärikultuurides väga suurt erinevust ning ehk pole me seetõttu selle koha pealt piisavalt tundlikud ning empaatilised. Me võtame asju iseenesestmõistetavatena, selle asemel, et olla avatud ja paindlikud meie väikeste, aga oluliste erinevuste osas.

Samuti on eestlaste poolt tunda Soome ja selle heaoluriigisüsteemi ees väikest imetlust, mis muudab eestlased tihti põhjanaabri poole vaadates veidi naiivseks. Sama imetlusega vaatavad eestlased mõnikord ka Rootsit. Ja siinkohal jõuamegi esimese suure erinevuseni soomlaste ja eestlaste vahel – soomlaste ja rootslaste vaheline armastuse-vihkamise suhe on Soomes väga tajutav ning seda ei tohiks alahinnata.

Ajalooliselt on Soome ja Eesti pärinud oma haridussüsteemi, kohtu ja administratsiooni struktuuri just Rootsilt. Paljud ei tule selle peale, aga tänane Soome oli kord Ida-Rootsi (ning ei, mingit okupeerimist ei toimunud). Tollel ajal oli maailma juhtivateks suurriikideks Venemaa ja Rootsi, kes aeg-ajalt omavahel sõdisid. Põhjasõja tagajärjel kaotas Rootsi 1721. aastal suure osa Karjalast ja Ingerimaast, samuti ka tänase Eesti Venemaale. Järgmise nendevahelise sõja tulemusena kaotas Rootsi 1809. aastal Venemaale kogu Soome ning Ahvenamaa. See oli tänase Soome algus – Soome Suurvürstiriik.

Sarnaselt Eestile sai Soomest vabariik pärast seda kui nad võitsid iseseisvussõja Venemaa vastu, kes oli pärast 1917. aasta revolutsioonist nõrgestatud. Kui juhtud kohtama soomlast, kelle emakeel on rootsi keel, siis peaksid teadma, et seda ühendust Rootsiga, nagu ka Eestis elavat ja rootsi keelt kõnelevat vähemust, hoitakse ja hinnatakse ning see võib olla hea tööväline jututeema. Teisest küljest, kui su vestluskaaslaseks on hoopis soome keelt emakeelena kõnelev isik, võid nendega vestelda nende kogemusest pealesunnitult Rootsi keelega (soome keeles: Pakkoruotsi), mida nad pidid koolis õppima, sest eestlastel oli sarnane kogemus nõukogude ajal vene keele õppimisega.

Sarnane kultuuritaust ja keel võiksid teoorias viia soomlaste ja eestlaste vahelise üksteisemõistmiseni, kuid tegelikkus võib olla teine.

Konsensus on nõrkadele, ametiühingud tugevad

Kõrvalt vaadates on eestlaste ja soomlaste ärikultuuril palju ühist: boss on boss – konsensus on nõrkadele (nt rootslastele); me ei räägi kui meil pole midagi öelda; kommunikatsioon peab olema selge ja otsekohene; kõik saavad kaasa rääkida, aga otsuse teeb siiski hierarhias kõige kõrgem lüli. Samas on keskkonnad, kus me äri teeme väga erinevad. Mulle meeldib mõelda, et me oleme erinevates vanusegruppides.

Eesti hakkab teismeeast välja kasvama ning muutub energiliseks nooreks täiskasvanuks, samal ajal kui Soome on keskealine, rahulolev ja kogenud.

Osaliselt tuleb see sellest, et Soome ärielu juhtivateks jõududeks on isikud, kes lähima kümne aasta jooksul pensioniikka jõudmas on ning nende jaoks on väärtused nagu kogemus ja teadmised väga olulised. Eestlaste ärielu domineerivad suures ulatuses 1980ndatel sündinud isikud, kes on teohimulised ning innukad.

Soomes on ametiühingud endiselt olulisel kohal. Nad toetuvad mälestustele vanast, „heast” ajast, mil tööandjad olid suured, rahanäljas ekspuaterijad ning kollektivism oli vajalik, et tööturul tasakaalu hoida, just nagu Rootsiski. Tänapäeva majanduses, kus erasektor mõlemal pool Soome lahte on domineeritud väikese ja keskmise suurusega ettevõtete poolt, kes vajavad ellujäämiseks paindlikkust, on selline mõttemaailm iganenud. Nimetatud faktorid panevad meid hoolimata jagatud kultuuritaustast erinevalt käituma ning neid tuleks sobivate koostööpartnerite leidmiseks arvestada.

Läbirääkimiste pidamisel on üheks oluliseks faktoriks ka keel. Oled sa märganud kui paljud soomlased meie keeli sarnasteks peavad? Ma olen korduvalt kuulnud soomlasti ütlemas, et saavad eesti keelest sajabrotsendilisel aru. Mida nad aga ei mõista, on see, et mida nemad peavad eesti keeleks, on tegelikult eestlaste iseõpitud soome keel, mida nad püüdliselt eesti aktsendiga räägivad.

Koostöös kasuta inglise keelt

Eelmainitu tõttu kasutavad paljud Eesti-Soome koostööd ärikeelena just soome keelt. Läbirääkimiste strateegia poolelt oleks siiski kasulik kasutada inglise keelt. Miks? Sest soomlastel on emakeeles rääkides alati eelis. Inglise keel on mõlemale osapooltele võõrkeel ning loob neutraalsema töökeskkonna.

Paljud soomlased vaatavad eestlasti kui oma vaeseid kaugeid sugulasi. Aga see eelarvamus on kadumas. Noortel soomlastel ei ole varajasest, nõukogude aja järgsest Eestist mingit mälestust ning neil tekivad Eestiga ja eestlastega seoses uued kogemused kui nad siia töö, õpingute või vaba aja veetmise eesmärgil reisivad. Eestlased, kes ületasid Soome lahte, et teha ebakindlates oludes kahtlast tööd palga eest, millest nad kodus ainult unistada võisid, on kas Soomes kanda kinnitanud või taibanud, et elus on rohkemat kui kõrge palk, mis võibolla ei tasugi kõrgete elamiskulude juures end ära.

Eestlastega võrreldes on Soome äriinimesed palju ametlikumad, samas ei meeldi neile alati pikki lepinguid kirjutada nagu eestlastele. Teine iseloomulik joon, mis soomlaste puhul silma torkab on see, et neil on oma tööülesannete vastu väga tugev kohusetunne. Ma näen sama kohusetunnet eestlastes kui jutuks on Eesti Vabariigi turvalisus, aga mitte tööga seotud teemadel. Soomlased on väga enesekindlad kui kohtad neid nende kodumaal, aga mujal maailmas tunduvad nad pigem ebakindlatena. Eestlased on veidi rohkem kosmopoliitsed ning võivad soomlastele pisut üleolevad tunduda.

Kokkuvõtlikult võib öelda, et keelt ja kultuuri võib kasutada enda hüvanguks, aga ära unusta detailidele tähelepanu pöörata: kasuta tähtsaid läbirääkimisi pidades inglise keelt, et ei annaks ära olulisi eeliseid; proovi käituda veidi ametlikumalt, aga samas kuula ja õpi suuremate kogemustega inimestelt. Kui neid nõuandeid järgid, läheb soomlastega äri tegemine ladasalt!

Vajad rohkem häid nippe kuidas soomlastega äri teha? Võta ühendust Karolina Ullman' ga.

KAROLINA ULLMAN

VANDEADVOKAAT, PARTNER

(+372) 66 76 444

KAROLINA.ULLMAN@NJORDLAW.EE